

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

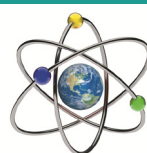
№4(1)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 506 sahifa,
2-aprel, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijranovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – “Yangi O'zbekiston” va “Pravda Vostoka” gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: “Tadbirkor va ishbilarmon” MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Yangi O'zbekistonning mintaqaviy va global geosiyosiy pozitsiyasi: milliy o'zlik va media reprezentatsiya tahlili	16
Salim Doniyorov	
Axborot kommunikatsiya texnologiyalari vositasida o'quvchilarning adabiy tahlil kompetensiyasini shakllantirish	21
Djo'rayev Yorqin Xolnizozovich, Xoldarova Gulchehra Tajibayevna	
Adabiy tahlil kompetensiyasini shakllantirishda elektron darsliklar va multimedia vositalaridan foydalanish.....	26
Djo'rayev Yorqin Xolnizozovich	
Ta'limdagi hurfikrlikni rivojlantirishning pedagogik asoslari.....	29
Yunusov Dilshod Raxmatovich	
Boshlang'ich ta'limda kompetensiyaviy yondashuv asosida o'quvchilarda tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini shakllantirish metodikasi.....	32
Aliqulova Habiba Bahranovna	
Ayollar boksida jismoniy tayyorgarlikning yosh qizlar salomatligiga ta'siri	36
Majidov Ruslan Rustam o'g'li, Komilova Ismigul O'ktamjon qizi	
Talaba-yoshlarda internet risklarning oldini olishning pedagogik modeli	41
Muradova Maftuna Komilovna, Mamadaliyeva Umida Isroiljonovna	
Диагностика креативности студентов педагогических вузов в процессе изучения специальных дисциплин.....	44
Уразова Марина Батыровна, Соибова Толифа Дилмуродовна	
STEAM yondashuvi asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarida kommunikativ kompetentlikni shakllantirishning metodik xususiyatlari.....	49
Tashibekova Munajat Xoshimovna	
Mariya Montessori ta'limida bolalarning mustaqilligini va ijodiy faoliyatini rivojlantirishning pedagogik-didaktik shart-sharoitlari.....	53
Asqarova Ma'mura Sadriddinovna	
O'spirinlik yoshida namoyon bo'ladigan agressiv xulqning psixologik xususiyati	59
Atajanova Xurjon Pirnazar qizi	
O'zbekiston jurnalistikasining rivojlanishida jadidlarning o'rni: jurnalistikada yangi trend	64
Murtozayeva Nigora Murtoza qizi	
Virtual ta'lim texnologiyasining ta'lim jarayonini takomillashtirishdagi ahamiyati.....	67
Muxsiyeva Aziza Shamsitdinovna	
Kelajakdagi o'qituvchilarning pedagogik kreativligini ta'limiy o'yinlar orqali rivojlantirish yo'llari	69
N. A. Musayeva	
Talabalarda lisoniy tafakkurni shakllantirishga psixologiyistik yondashuvning didaktik tamoyillari	76
Odiljonova Kamola Abduvosit qizi	
Strategies for Overcoming Difficulties in Using Authentic Materials in English Language Teaching	81
Qosimov Jaloliddin Abduvali o'g'li	
Oliy ta'lim muassasalarida mustaqil ta'limni tashkil etishning pedagogik imkoniyatlari	84
Qurbonova Buzaynab Nurmuxammadiyevna	
Inspektor-psixologlarda ijtimoiy-psixologik kompetentlikning kasbiy faoliyatdagi ahamiyati	87
Raxmanova Dilnoza Farmanovna	
Qo'ng'iro't tumani toponimlarining leksik-semantik va genetik xususiyatlari	90
Shamshaddinova Saodat Saparbayevna	
Variativ yondashuv asosida 5–9-sinf o'quvchilarida valeologik madaniyatni rivojlantirishning didaktik modeli va metodik ta'minoti	93
Shamuratov Asqar Abdullayevich	

The Structural Composition and Developmental Stages of Critical Thinking Skills.....	98
<i>Shuxratjon Ismoiljonov Boymirza o'g'li</i>	
Yosh rahbar kadrlarni lavozimlarga tayinlashning psixologik xususiyatlari.....	106
<i>Sobitov Otabek</i>	
O'zbekistonda erta turmush qurish masalasi va uning psixologik tahlillari.....	111
<i>Sodiqova Gulbarno Odiljon qizi</i>	
Adaptiv sportning inklyuziv ta'lim tizimida alohida ta'limga ehtiyoji bo'lgan o'quvchilarning jismoniy va funksional rivojlanishidagi ahamiyati.....	114
<i>Xasanova Sarvinov To'liqinjon qizi</i>	
Yosh futbolchilarda texnik mahoratni rivojlantirishda differentsiallashgan mashg'ulotlar modelini qo'llash samaradorligi	118
<i>Zayniddinov Tojiddin Baxriddinovich</i>	
Фразеологизмы как носители культуры: проблемы перевода и методы обучения	123
<i>Хамидова Гулноза Турсунбой кизи</i>	
Talabalarni kreativ yondashuv asosida tarbiyaviy–innovatsion faoliyatga tayyorlash jarayonlari.....	127
<i>Adizova G. M.</i>	
Iqtidorli bolalarni psixologik-pedagogik qo'llab-quvvatlash	131
<i>Ismoilova Adolat Anvarovna</i>	
STEAM – ta'lim texnologiyasi asosida o'quvchilarning fazoviy tasavvurlarini rivojlantirish metodikasi	134
<i>So'fiboyeva Gulchehra Mamurjonovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda ijtimoiy ko'nikmalar va kompetentlikni shakllantirishning pedagogik asoslari.....	138
<i>Fayzullayeva Xovoxon Xayrullo qizi</i>	
Inklyuziv ta'limga muhtoj bolalar bilan ishlashda tarbiyachining roli.....	142
<i>Mansurova Lobar Luqmon qizi, Boqiyeva E'zoza Mashrab qizi</i>	
Rivojlanishida nuqsoni bor bolalarni ta'lim-tarbiyalashning ilmiy-pedagogik asoslari.....	146
<i>Tojiboyeva Osiyoxon Alisher qizi</i>	
Xalqaro ta'lim tashkilotlari faoliyatining nazariy asoslari.....	150
<i>Abdusamadova Aziza Kamoliddin qizi</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarni ijtimoiy texnologiyalar asosida ijtimoiy-pedagogik faoliyatga tayyorlash tizimi sifatida.....	153
<i>Shanazarov Otabek</i>	
Maktabgacha ta'limda STEAM yondashuvini loyiha asosida joriy etishning pedagogik strategiyalari	158
<i>Radjapova Xuzra Tirkashevna, Abdullayeva Sarviniso</i>	
Matematika ta'limida modellashtirishning psixologik va metodik asoslari: disum loyihasi tahlili.....	161
<i>Xaydarov Xurshid Ismatovich</i>	
Darsdan tashqari mashg'ulotlarda gandbolchilarning tezkorligini rivojlantirishning o'ziga xos xususiyatlari.....	166
<i>Ismatullayeva Zuhra Rustam qizi</i>	
Osiyo xalq o'yinlari asosida jismoniy tarbiya jarayonini samarali tashkil etishning pedagogik shartlari	170
<i>Abdullayev Yashnarjon Mahkamovich</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarning innovatsion kompetentligini shakllantirishda klasterli ta'lim muhitining imkoniyatlari.....	173
<i>Abduraxmanov M. B.</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida tanqidiy fikrlash.....	178
<i>Chinaliyeva Ayjamal Baxitjanovna</i>	
Talabalarda raqamli ta'lim madaniyatini rivojlantirish.....	181
<i>Eshqurbonova Nafisa Bahodir qizi</i>	
Blended Educational Technologies in Higher Education: A Systematic Analysis of Foreign Research.....	183
<i>Fozilova Maxina Adashevna</i>	
Voyaga yetmaganlarda deviant xulq shakllanishida ijtimoiy-psixologik omillarning roli.....	188
<i>Galdiyeva Mehribon Durdiyevna, Saydazimov Alisher Nurali o'g'li</i>	

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS	Boshlang'ich tayyorlov guruhida ulotqirish texnikasi elementlarini o'rgatish samaradorligi.....	191
	Hayitmurodova Nasiba Abdusalimovna	
	Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida tarbiya fanini o'qitishning metodik tayyorgarligini takomillashtirish zaruriyati.....	197
	Inoyatova Zulfiya Xamdammovna	
	Talabalarni ilmiy-tadqiqot faoliyatiga jalb etishning metodologik asoslari.....	199
	Karimova Madinabonu Dilshodbek qizi	
	Kompetentligini baholash mezonlari va indikatorlarini ishlab chiqish.....	203
	Kayumov Oybek Achilovich	
	Kasbiy refleksiya asosida bo'lajak o'qituvchilarning pedagogik mahoratini rivojlantirish.....	209
	Miraxmedova Mubina Mirxalil qizi	
	Boshlang'ich sinf o'quvchilarida nutq ko'nikmalarini rivojlantirish.....	211
	Nisanbayeva Akmaral Kaldibayevna	
	Maxsus ta'lim dasturlari orqali iqtidorli talabalarining ijodiy salohiyatini rivojlantirish.....	214
	Rayimova Shahlo Sobirjon qizi	
	STEAM ta'limida ijtimoiy intellektni rivojlantirish metodlari.....	217
	Toshev Elbek Choriyevich	
	Innovatsion texnologiyalar va ularning tasviriy san'at o'qituvchilarini tayyorlash tizimidagi roli.....	223
	Usmanov Botir Allaberdiyevich	
	Bo'lajak tarbiyachilarning ijtimoiy kompetensiyasini rivojlantirishda volontyorlik faoliyatining ahamiyati.....	227
	Xalilova Dilnoza Furkatovna	
	Boshlang'ich sinflarda robototexnikaning ahamiyati va o'rni.....	230
	Xodiyeva Dilrabo Pirimovna	
	Working With Visual AIDS in Teaching English in Primary Education.....	233
	Yunusova Nodira Akhmadjanovna	
	Teatr texnologiyalarini maktabgacha ta'limga integratsiya qilishning pedagogik shartlari.....	237
	Abdullayeva Aziza Abdurazzoq qizi, Salimova Dilmira Farxodovna	
	The Psychological Impact of Social Media on Youth.....	242
	Dilfuza Qarshiboyeva	
	Maktab direktori nutq etiketi – ta'lim menejmentida jamoatchilik bilan samarali muloqot asosi.....	246
	Islamova Dilfuza Dilshodovna	
	Dizartriyali bolalar monologik nutqini innovatsion texnologiyalar orqali rivojlantirish.....	250
	Pardayeva Muxlisa	
	Maktabgacha yoshdagi bolalar rivojlanishida bilish jarayonlarning ahamiyati.....	257
	Xaydarova Umidaxon Baxromjon qizi	
	Enhancing the Professional Competence of English Language Teachers.....	259
	Karimova Dilshoda Sodiqjon qizi	
	Maktabgacha yoshdagi bolalarda montessori metodi bo'yicha sezgir davrlar.....	264
	Tojiakhmedova Maftuna Umarjon qizi	
	"Personal learning assistant" vositalari asosida bo'lajak pedagoglarni tayyorlash tizimidagi zamonaviy tendensiyalar tahlili.....	268
	Muradova Maftuna Komilovna, Turobova Ro'zoy Bekmurotovna, Xayrullayev Mo'minbek Anvar o'g'li	
	Boshlang'ich sinf o'qish savodxonligi darslarida adabiy-nutqiy kompetensiyalarni shakllantirish metodikasi.....	272
	Ravshanova Dildora Sagdullayevna	
	Raqamli ta'lim sharoitida elektron axborot-ta'lim muhitining mohiyati va tarkibiy tuzilmasi.....	279
	Temurov Sobirjon Yo'ldoshevich	
	Zamonaviy ta'lim menejmentida innovatsion yondashuvlarning ahamiyati (boshlang'ich ta'lim misolida)..	283
	Pardaboyev Doston	
	Maktabgacha ta'lim tashkiloti va oilaning hamkorligida qadriyatlar tarbiyasining amaliy asoslari.....	286
	Xaydarova Mavluda Mo'yidinjon qizi	

Zamonaviy pedagogik va axborot-kommunikatsiya texnologiyalari integratsiyasi asosida kommunikativ kompetensiyani rivojlantirish bosqichlari va samarali shakllari.....	292
<i>G'oziyeva Mohlaroyim Qodirxon qizi</i>	
Alohida ta'lim ehtiyojiga ega bo'lgan bolalarning (aqliy nuqson) ovqatlanish tartibi	295
<i>Sh. M. Ro'ziyeva</i>	
Boshlang'ich sinflarda ona tili darslarida imlo savodxonligini oshirishda geymifikatsiya o'yini orqali samarali tashkil etish	299
<i>Mergenbaeva Asiya Erkebaevna</i>	
Musiqa o'qituvchisining pedagogik muloqatining ta'lim jarayonidagi ahamiyati	304
<i>S. M. Raxmonberdiyeva</i>	
Ijtimoiy-maishiy hayotga yo'naltirish darslarida zaif eshituvchi o'quvchilarning nutqini rivojlantirish	307
<i>Abdulxamidova Gulnoza</i>	
Ispaniya davlati ijtimoiy hayoti, madaniyati va o'ziga xos ta'lim tizimi	311
<i>Umarova Malika Xisabidinovna, Sabirova Nodira Ibrohimovna</i>	
Ertaklardagi so'zlardan foydalangan holda nutqi rivojlanmagan bolalarda muloqot qobiliyatlarini rivojlantirish metodologiyasi	316
<i>G'opporova Mahliyoxonim</i>	
Tarbiya fanida hadislar va milliy qadriyatlarni integratsiya qilishning pedagogik imkoniyatlari	319
<i>Axmedov Boburjon Vasikovich</i>	
Chaqiriqqacha harbiy ta'lim tizimida o'quv-biluv kompetensiyalarini rivojlantirishning innovatsion yondashuvlari	324
<i>Mirzayev Shavkat Turdibayevich</i>	
Mustaqil ta'lim olish faoliyati tushunchasining pedagogik mohiyati va tarkibiy tuzilmasi (fizika fani bo'yicha).....	328
<i>Esanmurodov Otamurod Boboqand o'g'li</i>	
Oliy ta'limda immersiv yondashuvning mohiyati.....	333
<i>Muradova Maftuna Komilovna, Jontemirova Nozima Abdijabbor qizi</i>	
Yengil atletika mashg'ulotlari tizimida sportchilarning psixologik tayyorgarligini shakllantirish va rivojlantirishning ilmiy-pedagogik asoslari.....	337
<i>Yigitaliyev A. F.</i>	
Jismoniy tarbiya nazariyasi va metodikasida o'quvchilarning harakat faolligini rivojlantirishning zamonaviy pedagogik mexanizmlari.....	343
<i>D. R. Abdusalomov</i>	
Futbolchilarni tayyorlash jarayonida innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo'llashning samaradorligi...	348
<i>Mirbabayev Muzaffar Ismatillayevich</i>	
Empirik tushunchalar va ularning hospital pedagogikadagi pedagogik-psixologik roli	353
<i>Sapayeva Mavluda Shanazarovna</i>	
Ayollarga nisbatan zo'ravonlikka qarshi kurash va huquqiy himoya.....	357
<i>Ibragimova Feruza Bahodirxonovna</i>	
Integrativ yondashuv asosida kongruentlik kompetensiyasini shakllantirishga ta'sir etuvchi omillar.....	362
<i>Kamalova Dilobar Tairovna</i>	
Og'ir atletikachilarning ko'p yillik tayyorgarlik jarayonini tashkil etish	366
<i>Raximov Farxod Maxmudovich</i>	
Haqiqiy materiallardan foydalangan holda o'qishni o'rgatish	370
<i>Axmedov Husen Uzairovich</i>	
Maktabgacha ta'limda innovatsion va fiziologik yondashuvlarning o'ziga xos xususiyatlari.....	376
<i>Ruziyeva Gulsara Temirqulovna</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida talaba-yoshlarning jismoniy tarbiyasi.....	380
<i>Nazarov Zokir Abdurahmonovich</i>	
Tafakkur va mantiqiy fikrlash bo'lajak pedagog shaxsining nutq madaniyati omili sifatida	383
<i>A. Sh. Jumayev</i>	
Bo'lajak musiqa o'qituvchilarida turizm vositasida tolerantlikni rivojlantirish pedagogik muammo sifatida.....	386
<i>Abdumannatova Aziza Abdumajit qizi</i>	

Zamonaviy didaktik vositalar asosida talabalarning kasbiy tayyorgarligini takomillashtirishning ilmiy-nazariy asoslari.....	390
<i>Asobayeva Noila Samatovna</i>	
Axborot texnologiyalarini kasbiy faoliyatda qo'llash" fanidan amaliy va laboratoriya mashg'ulotlarini samarali tashkil etish	395
<i>Axmedova Zebixon Siddikovna</i>	
Talaba shaxsini ma'naviy-axloqiy tarbiyalashga qo'yilgan pedagogik talablar	399
<i>Boliyev Uchqun Ismatovich</i>	
Translation of Phraseological Units in Mass Media Texts.....	402
<i>Eshmurodova Ziyodaxon Urinbayevna</i>	
Phraseologisms in Modern Russian: A Corpus-Based Analysis of Structural, Semantic, and Functional Dynamics	405
<i>Farkhod Kholmatov</i>	
Yosh sportchilarda sprinterlik qobiliyatlarini rivojlantirishda o'yin uslubidagi mashqlarning o'rni.....	413
<i>G'oibov Yusufali Buxoraliyevich</i>	
Imitatsion mashqlarni nutqni avtomatizatsiyalash jarayonida qo'llash metodikasi	417
<i>G'aniyeva Muhabbat Lutfullayevna</i>	
1879-1894-yillarda yevropa va aqshdagi asos soluvchi laboratoriyalar evolyutsiyasi orqali eksperimental psixologiya genezisining qiyosiy-tarixiy tahlili.....	420
<i>Haydarov Farhod Ilnazarovich</i>	
Maktab direktori nutq etiketi – ta'lim menejmentida jamoatchilik bilan samarali muloqot asosi	423
<i>Islamova Dilfuza Dilshodovna</i>	
Bolalarda gigiyeniya qoidalarini o'rgatishning pedagogik ahamiyati	427
<i>Kalkonova Lutfiya Yusufovna, Safarova Qizlarxon</i>	
Kasbiy refleksiya va portfolio metodining ta'lim jarayonidagi ahamiyati	430
<i>Ismoilova Adolat Anvarovna, Kamoliddinova Mahliyoxon Zohidjon qizi</i>	
Практическая работа по развитию логического мышления учащихся начальных классов через дидактические игры	433
<i>Отажонов Ж. М., Мамарасулова М. А.</i>	
Umumta'lim maktablarida "tarbiya" fanini o'qitish jarayonida mavjud muammolar, ularning sabablari va takomillashtirish yo'llari.....	436
<i>Mamirova Shaxnoza Xudoyqulovna</i>	
Word Formation and Vocabulary Enrichment in Modern English and Uzbek Languages	440
<i>Muminova Feruza Muratdjanovna</i>	
Nodavlat ta'lim tashkilotlarining maktabgacha ta'lim tizimidagi o'rni va rivojlanish tendensiyalari	443
<i>Muminova Nargiza Sabitdjanovna</i>	
Shaxs taraqqiyotining turli bosqichlarida refleksiyaning rivojlanishi	447
<i>N. I. Xalilova</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda inklyuziv kompetensiyalarni rivojlantirishning pedagogik asoslari	450
<i>Omanqulova Shohida Nematillo qizi</i>	
Bo'lajak pedagoglarda gender madaniyatni shakllantirishda milliy qadriyatlar va zamonaviy yondashuvning uyg'unligi	455
<i>O'tkirova Zuhraon Ahmedjanovna</i>	
Developing Listening and Speaking Skills in Middle School	458
<i>Rakhmonova Dilrabokhon Salokhiddin kizi</i>	
Bolalarda gigiyena qoidalarini o'rgatishning pedagogik ahamiyati	461
<i>Kalkonova Lutfiya Yusufovna, Safarova Qizlarxon</i>	
Avlodlar nazariyalari haqidagi mulohazalarning nazariy tahlili: baby boomerlar, X, Y, Z avlodlari.....	464
<i>Umarova Sitora Muxlisovna, Sharifova Mahtob Murodjonovna</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida kasbiy kompetentlikni rivojlantirishning nazariy asoslari	467
<i>Abrorxonova Kamolaxon Abrorxon qizi, Sofoyeva Oysha Davlatyorovna</i>	
Boshlang'ich sinflarda arifmetik amallarni o'rgatishning samarali metodlari.....	470
<i>Solijonova Mavluda Zokir qizi</i>	

Ma'naviy-ma'rifiy ishlar samaradorligini takomillashtirishning nazariy-metodologik asoslari.....	472
<i>Toxirov Botirjon G'ofurjon o'g'li</i>	
Chaqiriqqacha harbiy ta'limda talabalarning harbiy ko'nikmalarini shakllantirishda psixologik omillarning o'rni.....	477
<i>Tursunov Shaxzod Ramazonovich</i>	
Bolalarning jismoniy faolligini oshirish va jismoniy rivojlantirish bo'yicha noan'anaviy jismoniy mashqlarning ahamiyati	480
<i>Xalmatova Nasiba Bozorboyevna</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida ekologik tafakkurni rivojlantirish muammolari	485
<i>Yaxshiboyeva Nargiza Rustamqulovna</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'quv-bilish faolligini rivojlantirishda bolalar adabiyotidan foydalanish ..	488
<i>Yuldoshova Mehriniso Ochildiyevna</i>	
Hosila va uning tatbiqlarini o'rgatishda zamonaviy yondashuvlar	491
<i>Absamatov Zuxriddin Axmad o'g'li</i>	
Развитие речи у детей как ключевой фактор формирования личности.....	496
<i>Дустова Дилдора Собиржановна</i>	
Boshlang'ich sinflarda geometrik tasavvurlarni shakllantirish metodikasi	498
<i>Imamova Nasiba Xurramovna</i>	
Дидактические основы подготовки будущих педагогов к лекционной деятельности.....	501
<i>Нодира Азаматова</i>	

RAQAMLI TA'LIM SHAROITIDA ELEKTRON AXBOROT-TA'LIM MUHITINING MOHIYATI VA TARKIBIY TUZILMASI

Temurov Sobirjon Yo'ldoshevich
JDPU katta o'qituvchisi

Annotatsiya: Raqamli ta'lim sharoitida elektron axborot-ta'lim muhitining nazariy-metodologik asoslari tahlil qilinadi. Elektron axborot-ta'lim muhitining mohiyati, funksiyalari hamda ta'lim jarayonidagi o'rni ochib beriladi. Uning tarkibiy tuzilmasi – axborot resurslari, raqamli ta'lim platformalari, interaktiv vositalar, pedagogik texnologiyalar va boshqaruv komponentlari o'zaro bog'liq tizim sifatida yoritiladi. Elektron axborot-ta'lim muhitini samarali loyihalash va amaliyotga joriy etish ta'lim sifatini oshirish, individual o'quv marshrutlarini shakllantirish hamda raqamli kompetensiyalarni rivojlantirishning muhim omili ekani ilmiy asoslanadi. Tadqiqot natijalari raqamli ta'limni tashkil etishda ilmiy-amaliy ahamiyatga ega.

Kalit so'zlar: raqamli ta'lim, elektron axborot-ta'lim muhiti, ta'lim platformalari, raqamli pedagogika, axborot resurslari, ta'lim sifatini oshirish.

Abstract: The theoretical and methodological foundations of the electronic information and educational environment in the context of digital education are analyzed. The essence, functions, and role of the electronic information and educational environment in the educational process are revealed. Its structural composition – including information resources, digital educational platforms, interactive tools, pedagogical technologies, and management components – is presented as an interconnected system. It is scientifically substantiated that the effective design and implementation of the electronic information and educational environment is a key factor in improving the quality of education, developing individual learning pathways, and enhancing digital competencies. The research findings have both scientific and practical significance for the organization of digital education.

Key words: digital education, electronic information and educational environment, educational platforms, digital pedagogy, information resources, improving the quality of education.

Аннотация: Анализируются теоретические и методологические основы электронной информационно-образовательной среды в условиях цифрового образования. Раскрываются сущность, функции и роль электронной информационно-образовательной среды в образовательном процессе. Рассматривается ее структура, включающая информационные ресурсы, цифровые образовательные платформы, интерактивные инструменты, педагогические технологии и управленческие компоненты как взаимосвязанную систему. Научно обосновывается, что эффективное проектирование и внедрение электронной информационно-образовательной среды является важным фактором повышения качества образования, формирования индивидуальной образовательной траектории и развития цифровых компетенций. Результаты исследования обладают научной и практической значимостью для организации цифрового образования.

Ключевые слова: цифровое образование, электронная информационно-образовательная среда, образовательные платформы, цифровая педагогика, информационные ресурсы, повышение качества образования.

KIRISH

Dunyo miqyosida raqamli transformatsiya jarayonlarining jadallashuvi ta'lim tizimida ham tub o'zgarishlarni taqozo etmoqda. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining ta'lim jarayoniga chuqur kirib kelishi natijasida an'anaviy o'qitish modellari raqamli ta'lim konsepsiyasi bilan uyg'unlashib, elektron axborot-ta'lim muhitiga asoslangan yangi pedagogik yondashuvlar shakllanmoqda. Bu esa ta'lim jarayonini tashkil etish, boshqarish va baholashning mazmun-mohiyatini qayta ko'rib chiqishni talab qiladi.

Raqamli ta'lim sharoitida elektron axborot-ta'lim muhiti ta'lim subyektlari o'rtasida axborot almashinuvini ta'minlovchi, o'quv faoliyatini faollashtiruvchi va ta'lim natijalarini monitoring qilishga xizmat qiluvchi murakkab tizim sifatida namoyon bo'ladi. U nafaqat axborot resurslari majmuasi, balki pedagogik, texnologik va tashkiliy komponentlarni o'zaro integratsiya qiluvchi yagona ta'lim makoni hisoblanadi. Shu nuqtai nazardan, elektron

axborot-ta'lim muhitining mohiyati va tarkibiy tuzilmasini ilmiy jihatdan asoslash dolzarb ilmiy muammolardan biriga aylanmoqda.

Mavjud tadqiqotlar tahlili natijalari elektron axborot-ta'lim muhitiga oid yondashuvlar ko'p hollarda uning alohida elementlarini tavsiflash bilan cheklanib, tizimli va kompleks tahlil yetarli darajada amalga oshirilmaganligini ko'rsatadi. Ayniqsa, raqamli ta'lim sharoitida mazkur muhitning pedagogik imkoniyatlari, funksional vazifalari va tarkibiy komponentlarining o'zaro bog'liqligini ilmiy tadqiq etish zarurligini ko'rsatadi.

Yaqin kelajakda raqamli ta'lim modellari sun'iy intellekt, Big Data (katta ma'lumotlar) va adaptiv ta'lim texnologiyalari bilan integratsiyalashgan holda rivojlanishini ko'rish mumkin. Bu jarayonda elektron axborot-ta'lim muhiti ta'limning asosiy infratuzilmaviy elementiga aylanib, individual o'quv marshrutini loyihalash, ta'lim sifatini oshirish va raqamli kompetensiyalarni shakllantirishda hal qiluvchi ahamiyat kasb etadi. Shu bois, uning nazariy asoslarini takomillashtirish va tarkibiy tuzilmasini ilmiy jihatdan asoslash zamonaviy pedagogika oldida turgan ustuvor vazifalardan biri hisoblanadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

So'nggi yillarda O'zbekiston ta'lim tizimida raqamli ta'lim va elektron axborot-ta'lim muhitini shakllantirish masalalari ilmiy tadqiqotlarning muhim yo'nalishlaridan biri sifatida shakllanmoqda. Ayniqsa, axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini ta'lim jarayoniga joriy etishning pedagogik va metodik asoslari olimlar tomonidan tizimli o'rganilmoqda.

Masalan, M.X. Muslimovning "Zamonaviy ta'lim texnologiyalari" nomli o'quv qo'llanmasida ta'lim jarayonini axborotlashtirish va raqamli vositalardan foydalanishning didaktik asoslari yoritilgan. Muallif ta'lim muhitini pedagogik tizim sifatida talqin qilib, elektron resurslar uning tarkibiy qismi ekanini ta'kidlaydi. Biroq o'quv qo'llanmada elektron axborot-ta'lim muhitining tarkibiy tuzilmasi alohida tizim sifatida chuqur tahlil qilinmagan.

Sh.Sh. Sharipov va N.A. To'raqulovlarning "Axborot texnologiyalari asosida ta'lim jarayonini tashkil etish" nomli qo'llanmasida elektron ta'lim platformalari, masofaviy ta'lim va virtual o'quv muhitlarining tashkiliy-pedagogik jihatlari ochib berilgan. Mualliflar elektron ta'lim muhitining samaradorligi uning texnik va metodik komponentlarining uyg'unligiga bog'liq ekanini asoslaydilar. Ushbu yondashuv raqamli ta'lim sharoitida elektron axborot-ta'lim muhitini tizimli loyihalash zarurligini ko'rsatadi.

A.A. Abduqodirovning "Ta'limda axborot-kommunikatsiya texnologiyalari" nomli monografiyasida elektron axborot resurslari, multimedia vositalari va interaktiv texnologiyalarning ta'lim sifatini oshirishdagi o'rni tadqiq etilgan. Monografiyada elektron ta'lim muhiti ko'proq vositalar majmuasi sifatida qaraladi, bu esa uning pedagogik-boshqaruv komponentlarini kengroq qamrab olish zarurligini ko'rsatadi.

So'nggi yillarda elektron axborot-ta'lim muhitini individuallashtirilgan ta'lim bilan bog'lash masalasiga ham e'tibor kuchaymoqda. Xususan, R.J. Xolmatovning "Raqamli ta'lim sharoitida talabalarning individual o'quv traektoriyasini loyihalash" nomli ilmiy maqolasida elektron ta'lim muhiti individual ta'limni amalga oshirishning asosiy platformasi sifatida asoslangan. Muallif elektron axborot-ta'lim muhitining axborot, kommunikatsiya va monitoring komponentlarini ajratib ko'rsatgan.

Adabiyotlarni tahlil qilish shuni ko'rsatadiki, chop etilgan manbalarda raqamli ta'lim va elektron ta'lim vositalari keng yoritilgan bo'lsa-da, elektron axborot-ta'lim muhitining mohiyati va uning tarkibiy tuzilmasiga bag'ishlangan kompleks va tizimli yondashuvlar yetarli darajada ishlab chiqilmagan.

Yaqin yillarda O'zbekiston ta'lim tizimida sun'iy intellekt, adaptiv ta'lim va analitik platformalarning joriy etilishi elektron axborot-ta'lim muhitining yangi funksional va tuzilmaviy modellarini ishlab chiqishni talab qiladi, deyish mumkin. Shu bois, elektron axborot-ta'lim muhitini faqat texnologik jihatdan emas, balki pedagogik va boshqaruv tizimi sifatida ilmiy asoslash kelgusi tadqiqotlarning ustuvor yo'nalishi bo'lib qoladi, deb hisoblaymiz.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqot raqamli ta'lim sharoitida elektron axborot-ta'lim muhitining mohiyati va tarkibiy tuzilmasini ilmiy asoslashga qaratilgan bo'lib, unda kompleks, tizimli va integrativ metodologik yondashuvlar qo'llanilgan. Tadqiqotning metodologik asosini raqamli pedagogika nazariyasi, ta'limni axborotlashtirish konsepsiyasi, kompetensiyaviy yondashuv hamda tizimli-faoliyatli yondashuv tashkil etadi.

Tadqiqot jarayonida quyidagi ilmiy metodlardan foydalanildi:

- ilmiy adabiyotlar va me'yoriy-huquqiy hujjatlarni tahlil qilish va umumlashtirish;
- elektron ta'lim muhitlari faoliyatini taqqoslama tahlil qilish;
- modellashtirish usuli orqali elektron axborot-ta'lim muhitining tarkibiy tuzilmasini loyihalash;
- pedagogik kuzatish va ekspert baholash metodlari yordamida taklif etilgan tuzilmaning ilmiy asoslanganligini aniqlash.

Ushbu metodlar elektron axborot-ta'lim muhitini yaxlit pedagogik tizim sifatida o'rganish imkonini berdi.

Tadqiqotning empirik qismida oliy ta'lim muassasalarida qo'llanilayotgan raqamli ta'lim platformalari, elektron o'quv resurslari va ta'limni boshqarish tizimlari tahlil qilindi. Olingan natijalar asosida elektron axborot-ta'lim muhitining funksional komponentlari o'rtasidagi o'zaro bog'liqlik aniqlanib, ularni samarali integratsiya qilishga qaratilgan ilmiy xulosalar ishlab chiqildi.

Raqamli ta'lim texnologiyalarining jadal rivojlanishi sharoitida elektron axborot-ta'lim muhitining tarkibiy tuzilmasi dinamik xarakter kasb etadi va sun'iy intellektga asoslangan tahlil, adaptiv ta'lim hamda ta'lim jarayonini intellektual boshqarish komponentlari bilan boyitib boriladi. Shu bois, mazkur tadqiqotda qo'llanilgan metodologiya kelgusida elektron axborot-ta'lim muhitlarini loyihalash va takomillashtirish bo'yicha ilmiy tadqiqotlar uchun universal metodik asos bo'lib xizmat qiladi.

TAHLIL VA NATIJALAR

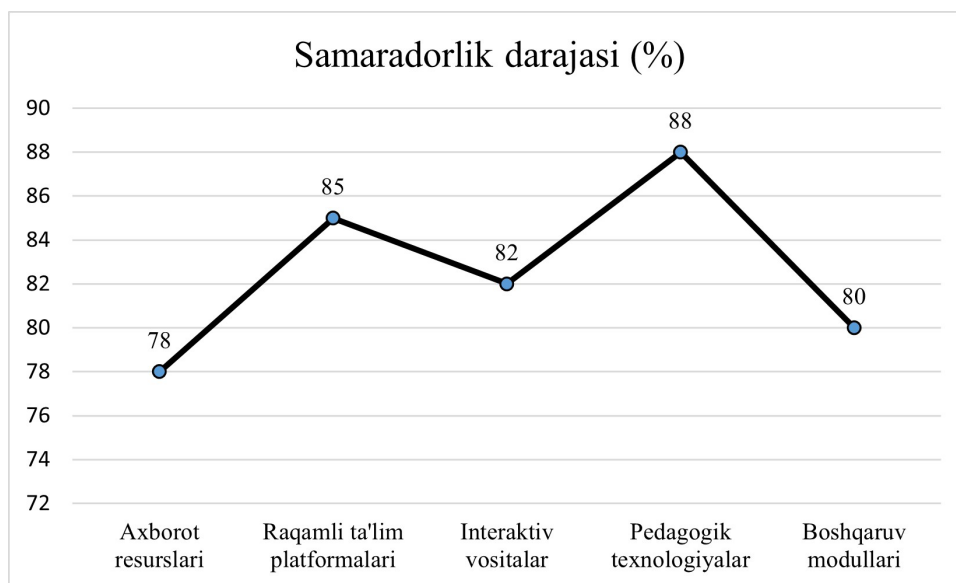
Tadqiqot doirasida raqamli ta'lim sharoitida elektron axborot-ta'lim muhitining tarkibiy tuzilmasi va uning ta'lim jarayoni samaradorligiga ta'siri tizimli tahlil qilindi. Tahlil jarayonida elektron axborot-ta'lim muhitini tashkil etuvchi asosiy komponentlar – axborot resurslari, raqamli ta'lim platformalari, interaktiv vositalar, pedagogik texnologiyalar va ta'limni boshqarish modullari o'zaro bog'liq tizim sifatida qarab chiqildi.

Ekspert baholash va amaliyot tahlili natijalariga ko'ra, elektron axborot-ta'lim muhitining har bir komponenti ta'lim sifatini oshirishda muayyan darajada samaradorlikka ega ekanligi aniqlandi. Quyidagi 1-jadvalda mazkur komponentlarning umumiy samaradorlik darajasi foiz hisobida keltirilgan.

1-jadval: Elektron axborot-ta'lim muhiti komponentlarining samaradorlik darajasi

Komponentlar	Samaradorlik darajasi (%)
Axborot resurslari	78
Raqamli ta'lim platformalari	85
Interaktiv vositalar	82
Pedagogik texnologiyalar	88
Boshqaruv modullari	80

Jadval ma'lumotlari shuni ko'rsatadiki, eng yuqori samaradorlik pedagogik texnologiyalar hissasiga to'g'ri keladi. Bu holat raqamli ta'lim muhitida texnologiyaning o'zi emas, balki uning pedagogik maqsadga muvofiq qo'llanilishi hal qiluvchi ahamiyatga ega ekanini tasdiqlaydi. Raqamli ta'lim platformalarining yuqori ko'rsatkichi esa ta'lim jarayonini tashkil etish va boshqarishda yagona raqamli makonning muhimligini ko'rsatadi.

1-rasm: Elektron axborot-ta'lim muhiti asosiy komponentlarining samaradorlik darajasi

Olingan natijalar asosida qurilgan 1-rasmda elektron axborot-ta'lim muhitining asosiy komponentlari samaradorligining taqqoslama tahlili grafik ko'rinishda ifodalangan. Ushbu grafik komponentlar o'rtasidagi farqlarni vizual ravishda aniqlash imkonini beradi va muhitni loyihalashda ustuvor yo'nalishlarni belgilashga xizmat qiladi.

Tahlil natijalari elektron axborot-ta'lim muhitining samaradorligi uning tarkibiy komponentlari o'rtasidagi integratsiya darajasi bilan bevosita bog'liq ekanini ko'rsatadi. Alohida elementlarning mavjudligi emas, balki ularning pedagogik maqsadlarga muvofiq, tizimli ravishda birlashtirilishi yuqori ta'lim natijalarini ta'minlaydi.

Ilmiy izlanishlar natijalariga ko'ra, kelgusida elektron axborot-ta'lim muhiti sun'iy intellekt, ta'lim analitikasi va adaptiv ta'lim texnologiyalari bilan integratsiyalashgan holda rivojlanadi, deb hisoblash mumkin. Bu esa muhitning har bir komponentini doimiy ravishda takomillashtirishni va uni dinamik tizim sifatida qayta loyihalashni talab qiladi. Natijada elektron axborot-ta'lim muhiti raqamli ta'limning asosiy innovatsion yadrosiga aylanib, ta'lim sifatini barqaror oshirishga xizmat qiladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Mazkur tadqiqot natijalari raqamli ta'lim sharoitida elektron axborot-ta'lim muhitining ta'lim sifatini oshirishda strategik ahamiyatga ega ekanini tasdiqlaydi. Tahlillar natijalariga ko'ra, elektron axborot-ta'lim muhiti axborot resurslari, raqamli platformalar, interaktiv vositalar, pedagogik texnologiyalar va ta'limni boshqarish komponentlarining o'zaro integratsiyalashgan tizimi sifatida samarali faoliyat ko'rsatadi, deb xulosa qilish mumkin. Ekspert baholash natijalariga ko'ra, ushbu komponentlarning o'rtacha samaradorlik darajasi 85 % atrofida bo'lib, bu raqamli muhitning ta'lim natijalariga ijobiy ta'sirini ilmiy jihatdan asoslaydi.

Tadqiqot jarayonida aniqlanishicha, pedagogik texnologiyalarning raqamli muhitga moslashtirilgan holda qo'llanilishi ta'lim samaradorligini taxminan 10–15 % ga oshirish imkonini beradi. Shuningdek, yagona raqamli platforma asosida tashkil etilgan elektron axborot-ta'lim muhiti o'quv jarayonini boshqarish samaradorligini oshirib, talabalarning mustaqil ta'lim faoliyatida faol ishtirok etish ko'rsatkichini 20 % ga yaqin oshirayotgani kuzatildi. Bu holat raqamli ta'lim muhitini tizimli va maqsadli ravishda joriy etish zarurligini ko'rsatadi.

Olingan natijalar asosida quyidagi ilmiy-amaliy takliflar ishlab chiqildi:

- *birinchidan*, elektron axborot-ta'lim muhitini loyihalashda uning tarkibiy komponentlarini alohida emas, balki yaxlit pedagogik tizim sifatida qarab chiqish maqsadga muvofiq hisoblanadi;
- *ikkinchidan*, raqamli ta'lim platformalarini pedagogik stsenariylar va metodik modellar bilan uyg'unlashtirish ta'lim natijalarining barqarorligini ta'minlaydi;
- *uchinchidan*, elektron axborot-ta'lim muhitini boshqarishda ta'lim analitikasi va monitoring vositalarini joriy etish orqali ta'lim sifatini doimiy baholash imkoniyati yaratiladi.

Shuni ta'kidlash mumkinki, kelgusida raqamli ta'lim tizimida elektron axborot-ta'lim muhiti sun'iy intellekt, adaptiv o'qitish algoritmlari va ma'lumotlarga asoslangan qaror qabul qilish mexanizmlari bilan boyib boradi. Natijada mazkur muhit individual o'quv marshrutini loyihalashda asosiy instrumentga aylanib, ta'lim samaradorligini kamida 25–30 % ga oshirish imkoniyatini yaratadi. Shu bois, elektron axborot-ta'lim muhitining nazariy asoslarini chuqurlashtirish va uning tarkibiy tuzilmasini takomillashtirish raqamli pedagogika sohasidagi kelgusi tadqiqotlarning ustuvor yo'nalishlaridan biri bo'lib qolaveradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Мирзиёев Ш.М. Янги Ўзбекистон стратегияси. – Тошкент, “O'zbekiston” nashriёti, 2021. – 464 б.
2. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining “Raqamli ta'limni rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida”gi qarori. – Toshkent, 2022.
3. Абдуқодиров А.А., Бегимқулов У.Ш. Таълимда ахборот-коммуникация технологиялари. – Тошкент, “Фан ва технологиялар” nashriёti, 2019. – 256 б.
4. Рўзиқулов Н.Т. Рақамли таълим муҳитини лойиҳалашнинг педагогик асослари // “Таълим ва инновация” журнали. – 2022. – № 3. – 45–52-бетлар.
5. Ходжаев Б.Х. Замонавий педагогик технологиялар. – Тошкент, “Ўқитувчи” nashriёti, 2020. – 312 б.
6. Саидова М.Р. Электрон таълим муҳити ва унинг дидактик имкониятлари // “Педагогик таълим” журнали. – 2021. – № 4. – 60–66-бетлар.
7. Полат Е.С., Бухаркина М.Ю. Современные педагогические и информационные технологии в системе образования. – М.: Академия, 2020. – 368 с.
8. Роберт И.В. Теория и методика информатизации образования. – М.: БИНОМ, 2019. – 416 с.
9. Андреев А.А. Электронное обучение и дистанционные образовательные технологии. – М.: Юрайт, 2021. – 336 с.
10. Тихомиров В.П. Цифровая трансформация образования: проблемы и перспективы // Высшее образование в России. – 2020. – № 5. – С. 9–18.
11. Кузьминов Я.И., Фрумин И.Д. Образование в цифровую эпоху. – М.: Издательский дом ВШЭ, 2019. – 320 с.
12. Захарова И.Г. Информационно-образовательная среда вуза: теория и практика. – М.: Логос, 2018. – 280 с.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
  - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
  - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
  - 13.00.03 Maxsus pedagogika
  - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
  - 13.00.07 Ta'limda menejment
  - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
  - 07.00.00 Tarix fanlari
  - 19.00.00 Psixologiya fanlari
  - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
  - 02.00.00 Kimyo fanlari
  - 03.00.00 Biologiya fanlari
  - 09.00.00 Falsafa fanlari
  - 10.00.00 Filologiya fanlari
  - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №4(1)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.